

El turisme a l'Ebre: viure i créixer sense Disney ni voracitat urbanística

Promoció conjunta, regulació d'accés a espais en risc de massificació i desestacionalització, les claus de futur per a un territori que busca alternatives

Piragüistes baixant pel riu Ebre fins a Miravet. | Sílvia Berbís

Corria l'any 1985 i la **història** econòmica de les **Terres de l'Ebre** hagués pogut canviar. De fet, el perímetre de la transformació radical s'hagués estès molts més quilòmetres enllà. De les possibilitats reals que la companyia **Walt Disney** hagués desplegat a l'**Ametlla de Mar** el seu primer parc temàtic a Europa, d'entre altres ciutats candidates, en saben els promotors i pocs més, per bé que per a l'aleshores alcalde d'esta localitat del Baix Ebre,

[noticiadiari]2/235817[/noticiadiari]

Pere Margalef, la fantasia del parc temàtic estava a tocar. ?L'interior del meu coret em diu que tenim bastantes probabilitats que vinguen a l'Ametlla de Mar?, confessava davant les càmeres amb il·lusió, tendresa i un castellà macarrònic el batlle abans de saber que **París** seria l'escollida. Ni **Cabanes**, ni **Pego** ni **Santa Pola** i tampoc la Cala. De la il·lusió a la patacada. Un miratge.

V?deo: <https://www.youtube.com/watch?v=zdAM3gfYTvE>

Les Terres de l'Ebre van conservar les cales com eren, i quan hi ha miratges a les llagues

platges d'arena que de vegades es menja el mar són efectes òptics sense artificis. Han passat 37 anys i molta gent no mira amb nostàlgia aquell vol rasant de la multinacional ni el d'altres potser menys grandiloqüents i amb menys càrrega multimilionària, sinó més bé amb alleugeriment. Haver conservat l'essència, aliena inclús a parcs temàtics més propers i fins i tot a un **urbanisme voraç** que ha devorat quilòmetres de costa, obre altres oportunitats. A l'Ebre bateguen noves il·lusions i un repte cabdal, que passa per resoldre un oxímoron: que els visitants es multipliquen sense massificacions, que aporten més riquesa sense violentar el patrimoni natural ni pervertir la calma. **Créixer sosteniblement** en diuen. A l'Ebre hi ha només **14.468 places hoteleres**. No arriben al **10%** de les de tota la província de Tarragona, amb **172.109**. Per tant quan es donen en conjunt dades d'ocupació, l'impacte econòmic no és comparable ni de lluny.

Imatge d'arxiu d'una parella a l'Ametlla de Mar durant un descans per Pasqua. Foto: Eli Mora

Ara, especialment després que la pandèmia l'haja convertit a ulls del forans en un espai autèntic i atractiu on respirar, es troba en la paradoxa històrica de veure com li assetja el risc de ser observat com una altra mena de ?parc temàtic?, esta vegada natural, on arriben turistes a fer fotos en massa al flamencs, als rierols, a les cabres hispàniques, als cellers o a les trinxeres, i marxen. L'any 2019 les Terres de l'Ebre van rebre un total de **456.831 turistes** que van generar **1.286.963 pern noctacions**. L'estada mitjana va ser de 2,8 nits.

L'any passat les xifres no diferien massa, però sí que augmentava respecte la disponibilitat hotelera, perquè els llits que es van obrir l'any passat van quedar en el **63%** del total de places existents. ?Després de la pandèmia hem notat un creixement de visitants exponencial i enguany també tindrem plena ocupació, molt millor que al 2019?, afirma l'**alcaldessa de Tortosa, Meritxell Roigé**, també presidenta del **Patronat de Turisme de les Terres de l'Ebre** de la **Diputació**. Fa no tants anys, Tortosa no destacava precisament per ser un pol d'atracció turística. Enguany, entre l'1 de gener i el 31 de maig, s'han registrat **36.118 pern noctacions** a Tortosa. ?Hem progressat moltíssim, abans venia la gent pel pont del Pilar i Setmana Santa, ara ja tenim sempre ple a l'estiu i també molts caps de setmana?, assegura. Com a assignatures pendents, situa la necessitat de tindre turisme entre setmana i ?un creixement de places hoteleres fent-ho compatible amb l'entorn?, diu.

Ciclisme per la Via Verda, a l'estació de Bot. Foto: Sílvia Berbís

Les Terres de l'Ebre volen treure pit d'haver-se sabut preservar de grans inversions predatoras mostrant els mateixos paisatges que eren abans, amb el permís d'alguna incongruència com un desplaçament excessiu de la indústria energètica, nuclear primer, eòlica més recentment.

L'ànsia per rebre visitants i convertir-se estructuralment en un pol turístic de primer ordre es vehicula en estos temps sota paraigües com la declaració de **Reserva de la Biosfera**, un reconeixement per part de la **Unesco** que encaixa millor amb els valors que vol mostrar este territori, que busca obrir-se futur turístic sense ser devorat per un desenvolupament que no li motiva. Al cap de 10 anys de la declaració, però, l'evidència és que el camí és lent. Per aconseguir el repte, apareixen moltes premisses en la balança de l'equilibri: el primer, la necessitat de fer una **promoció conjunta**; el segon, **regular** aquelles zones que estan rebent puntualment visitants per sobre de la seua **sostenibilitat**, i sobretot, la mare dels ous, ¿desestacionalització?, una paraula que surt a totes les converses sobre turisme, que sovint semblen tertúlies futbolístiques en què cada actor en sap tant o més que els entrenadors.

Més amplitud de mires

La necessitat de promocionar-se conjuntament i oblidar ¿capelletes? que arribaven a paroxismes com que cada consell comarcal arribava a promocionar el seu tram de la **Via Verda**, és per fi un convenciment. Es denota en petits detalls, com l'última campanya promocional de l'**Ajuntament de Benifallet**, "Cor de l'Ebre, riu i cultura?", sobre la qual el propi consistori explica que ¿és una iniciativa a la qual voldria incorporar tots els municipis de la comarca per marcar conjuntament el

calendari turístic anual des del convenciment que tots els pobles sumen i es complementen en una oferta única al sud de Catalunya?. Per este motiu, afegix, ?l'oferta cultural que es proposa anirà acompanyada d'informació des del Punt d'Atenció Turística sobre tot allò que el visitant pot fer quan arriba a la comarca del Baix Ebre i des del Baix Ebre al conjunt de les Terres de l'Ebre.? Els exemples es van expandint. Al gener, el **Consell Comarcal de la Terra Alta** va presentar un **catàleg d'experiències turístiques** que recull gairebé **200 activitats de lleure** que es poden gaudir per tot el territori terraltí agrupades en diferents blocs temàtics: Cicloturisme, Cultura i patrimoni, Enoturisme, Estadetes i experiències, Memòria històrica, Oleoturisme, Turisme actiu, Senderisme i Zones de bany a la natura, agrupant tant l'oferta que ha creat el sector públic com l'oferta que es comercialitza des del sector privat. ?Amb este catàleg, que es pot consultar a **www.terra-alta.org**, s'aconsegueix unificar en un únic espai tota l'oferta de lleure que fins ara es presentava dispersa per les diferents pàgines web i xarxes socials dels agents turístics comarcals?, sosté el consell. Igualment la Ribera d'Ebre fa esforços en este sentit, com mostra per exemple el catàleg **La Ribera d'Ebre en flor** que fa uns mesos articulava rutes per la comarca per gaudir de l'espectacularitat de la floració dels fruiters.

Sota este mateix paradigma, els quatre Consells Comarcals de les Terres de l'Ebre, a través del **Consorci de Polítiques Ambientals de les Terres de l'Ebre (COPATE)**, impulsen un pla de sostenibilitat turística de la Reserva de la Biosfera. Un projecte que opta als fons europeus de recuperació **Next Generation**, amb una inversió global de **6,3 milions** d'euros. "Es tracta d'un pla que centra les actuacions en les zones rurals de les Terres de l'Ebre per tal de permetre que incrementen els beneficis derivats de les activitats recreatives i turístiques, que actualment es concentren més en les zones litorals", explica el president del COPATE i del consell comarcal del Baix Ebre, Xavier Faura. ?Volem assolir un equilibri en el desenvolupament socioeconòmic del territori?, afegix. ?Tenim molt producte turístic però és necessari ajuntar-lo en una oferta conjunta, una oferta que ha de permetre les comarques de l'interior avançar en turisme sostenible?, afegix la presidenta del **Consell Comarcal de la Ribera d'Ebre, Gemma Carim**.

L'hora del vermut després del confinament, en una imatge d'arxiu a la plaça Catalunya d'Horta de Sant Joan, Foto: Sílvia Berbís

Mentre s'aconsegueix o no un repartiment més equitatiu del turisme en les èpoques de l'any de major afluència, de manera que es diluísca una pressió massa puntual, alguns ajuntaments de les Terres de l'Ebre han optat per regular l'accés a alguns espais que es troben en el ?top ten? de les agendes dels visitants. Ho van fer l'estiu del 2021 per primera vegada, després de comprovar com els turistes que havien passat per l'experiència del confinament, durant la **Setmana Santa** d'este mateix any passat buscaven aire i natura sense sospitar que massa gent hauria pensat el mateix. Va ser quan la fràgil barra del **Trabucador** i altres punts del **Delta de l'Ebre** com l'accés al far del Fangar es va omplir de vehicles i caravanes estacionats i passant-hi la nit sense respectar els espais naturals protegits. Els **Agents Rurals** van publicar imatges aèries de la zona i van saltar totes les alarmes.

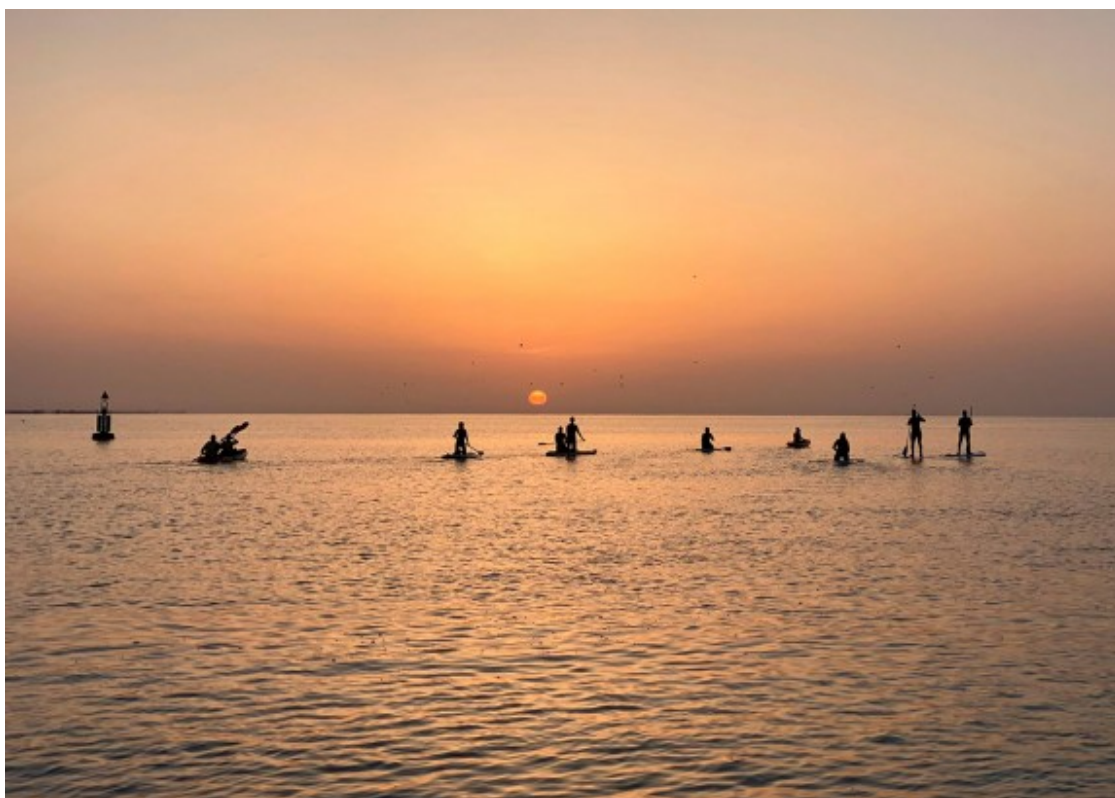
V?deo: <https://www.youtube.com/watch?v=sQsqo3vbrD8&t=1s>

Posant ordre

Arribat l'estiu, els ajuntaments, també de zones de bany del **Port** amb massa banyistes per als tolls existents, van decidir aplicar mesures per posar ordre. En el cas de la **Ràpita**, la prova pilot va consistir en instal·lar una barrera a l'entrada i establir un topall de vehicles que puguéssien estacionar al Trabucador de forma regulada i només de dia. Durant els mesos de juliol i agost de l'any passat van accedir a l'aparcament un total de **24.510 vehicles**. De mitjana, al juliol hi van aparcar 310 vehicles diaris, i a l'agost 550 vehicles al dia, aportant 3 euros per motocicleta, 5 euros per vehicle o 8 per autocaravana.

A **Deltebre** es van habilitar aparcaments de pagament a les platges de la Marquesa i la Bassa de l'Arena. Dixar-hi el cotxe o l'autocaravana va tindre un cost de quatre euros durant cinc hores i de vuit durant tota la jornada. Els veïns del municipi que pagaven l'import de circulació en quedaven exclosos.

Així mateix, l'Ajuntament d'**Arnes** va ser el primer de la Terra Alta en salvaguardar de la massificació espais naturals dels Ports, concretament la zona de bany del riu Estrets i el Toll del Vidre. Per aparcar els cotxes han de pagar cinc euros, deu les autocaravanes i dos les motos. Els veïns del municipi no, i aquells visitants que s'allotgen, mengen o compren a Arnes tenien una bonificació del 50%. Un cop plena la capacitat, amb entre 30 i 35 places, no es permet l'entrada de més vehicles. És la manera d'evitar massificacions que ?si no se solucionen, serà turisme per a avui però no per demà, perquè quan la gent escull anar a la natura, no en vol de massificació, i sobretot des de l'any passat, després de la pandèmia l'afluència és molta en alguns espais i s'han de regular perquè si no arribarà un punt que la gent no vindrà, i a banda s'ha de conservar el que tenim?, afirma **Pilar Miró, presidenta de l'Associació de Turisme Rural de la Terra Alta**, que agrupa 95 empreses de la comarca. Conservar el que hi ha, i créixer bé: ?Sempre es diu que la **Terra Alta** és una comarca envellida, però en referència a l'àmbit turístic ni tan sols està madura encara?, apunta.

La badia dels Alfacs es promociona per practicar esports nàutics com el paddle surf, a la imatge. Foto: Cedida

Les converses culminen habitualment en la mateixa paraula: "desestacionalitzar". Això és per allò que estan lluitant molts empresaris a l'Ebre, com arreu de Catalunya. És el cas de **Joan Barberà**, responsable de l'empresa de turisme nàutic **Més Mar** i **president de l'Estació Nàutica de la Ràpita**, convençut que hi ha molt camí per créixer turísticament sense perdre valors i que la desestacionalització està a l'abast de la mà, apostant-hi i fent un canvi de *click*. "Tenim una badia i un clima únics per desplegar-hi esports nàutics tot l'any?", afirma. També creu que un desenvolupament més potent del turisme a l'Ebre no posa en risc els valors naturals, en absolut. Només cal, això sí, assumir un canvi de concepció: "No són els turistes els que molesten les aus, elles sempre estan, si s'apropen massa, fan un vol i tornen, el que realment molesta el nostre entorn natural privilegiat al Delta de l'Ebre és que **contaminem els hàbitats** perquè prioritzem l'arròs, mentre tinguen aliments, les aus tornen, i els empresaris del sector turístic el que fem és treure rendiment de la natura, i l'única oportunitat que tenim és apostar per dignificar-la, per donar-li valor, per oferir unes condicions de vida natural més satisfactòries, és el nostre valor, l'única oportunitat és que ens donem compte que el valor econòmic, al delta, són les aus", conclou.